UNITED STATES HOLOCAUST MEMORIAL MUSEUM

Ukrainian Museum-Archives of Cleveland
Displaced Persons Camp Periodicals **Collection**

Item in Public Domain or an Orphan Work:

The United States Holocaust Memorial Museum Library respects the copyright and intellectual property rights associated with the materials in its collection. According to the Library's knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work--or if you know who does--please contact the USHMM Library by phone at 202-479-9717, or by email at reference@ushmm.org.

Also available via libraria.ua.

41

Студентська думка

№ 1

Зміст:

*

Орган Студентської Громади в Авгсбурзі

1 9 4 6

Т. Шевченко

Доле, де ти?

Минають дні, минають ночі
Минає літо, шелестить
Пожовкле листя; гаснуть очі.
Заснули думи, серце спить
І все заснуло,- і не знаю,
Чи я живу, чи доживаю
Чи так по світу волочусь,
Бо вже не плачу й не сміюсь...
Доле, де ти? Доле, де ти?
Нема ніякої !
Коли доброї жаль, Боже,
То дай злої, злої !
Не дай спати ходячому,
Серцем замирати,
І гнилою колодою
По світу валятись ;
А дай жити, серцем жити
І людей любити.
А коли ні,- то проклинать
І світ запалити !
Страшно впасти у кайдани,
Умирать в неволі,
А ще гірше-спати, спати,
І спати на волі,
І заснути на вік-віки,
І сліду не кинуть
Ніякого, однаково -
Чи жив, чи загинув...
Доле, де ти? доле де ти?
Нема ніякої !
Коли доброї жаль, Боже,
То дай злої, злої !

Новий етап

ЖИТТЯ НА МІСЦІ НЕ СТОЇТЬ. Від дня перших сходин українського студентства Авґсбурґу в розваленій, поруйнованій бомбами будівлі - минуло більш, як пів року. Від того часу число авґсбурських студентів-українців зросло, особовий склад студентської організації змінився, мінялися і її форми. Сьогодні ми маємо власний університетський осередок, окрему, самостійну "Студентську Громаду", що в складі Центрального Еміграційного Союзу Українського Студентства щораз більше пожвавлює працю, маємо власну Філію КОДУС"а.

МИ ПРОЙШЛИ КІЛЬКА ЕТАПІВ РОЗВИТКУ. Наша діяльність зрізничкувалася, життєві потреби вимагають нових форм вияву, наш розріст вимагає кращої і повнішої організації студентського життя.

ОДНИМ З ЙОГО ВИЯВІВ - це наш журнал - "СТУДЕНТСЬКА ДУМКА".

Приступаючи до видавання власного, студентського журналу, ми свідомі перепон та відповідальности, зв"язаних з його редагуванням. Нашим бажанням є, щоб журнал "СТУДЕНТСЬКА ДУМКА" став справжньою нашою трибуною, звеном між поодинокими членами нашої авґсбурської "Студентської Громади" та лучником із усіми іншими студентськими організаціями та Централею ЦеСУС"ом. Ми хотіли б, щоб наш журнал був не тільки дзеркалом наших досягнень, змагань, бажань, але щоб він став також джерелом свіжої, будуючої думки, щоб він був не тільки образом нашого вияву, але й нашим дороговказом.

ТОМУ НАШ ЗАКЛИК ДО ВСІХ ДРУЗІВ - членів місцевої "Студентської Громади", молодих

М. В. Доцький

Наші гасла

ПО ДОВГИХ роках шукань, боротьби, морального приниження і фізичних знущань, переживши найбільший в історії воєнний катаклізм, українське студентство на еміграції, доповнене новими силами з краю, знову опинилося в непевному, тимчасовому становищі. Фізично відірване від батьківської землі, тим сильніше зв"язане з нею духовими вузлами, воно робить підсумки з пройденого шляху, приглядається до своїх осягнень, намагається творити нові вартості, з вірою глядить у майбутнє. Шукаючи зв"язку з світлими традиціями минулого, українське студентство переживає глибоку переоцінку деяких, досі визнаваних і осв"ячених вартостей, і хоч на чужині, але свобідно і вільно визначає нові шляхи, знімає крила до нового льоту, насичене динамікою бурхливого 20-го сторіччя, стає живим звеном між минулим і майбутнім, між Сходом і Заходом, охоче пізнати ще краще, як досі,- рідне, ще основніше, як досі - чуже, вивчити одне і друге, та ставувши на ввесь зріст, вложити і свій вклад у змагання цілої нації за найвищі ідеали.

На сторінках відродженої, вільної студентської преси кидається запитання: що в нас було добре і цінне, що слід відкинути, в якому місці нав"язати до минулого і які гасла виписати на пошарпані, але несплямовані прапори молодого укра-

---

робітників пера, до друзів, що розкинені по цілій Швабії, до тих, що студіюють і тих, що не мають змоги своїх студій продовжувати, до всіх студентів інших університетських осередків:

БУДЬТЕ З НАМИ В ПОСТІЙНОМУ ЗВ"ЯЗКУ, ПРИСИЛАЙТЕ МАТЕРІЯЛИ,-статті, поезії, новелі, спомини, шліть свої зауваження і подавайте пляни, СПІВПРАЦЮЙТЕ З НАМИ!

БЕРІТЬ АКТИВНУ УЧАСТЬ У ТВОРЕННІ НОВОГО СТУДЕНТСЬКОГО ЖУРНАЛУ.

Ждемо на відгук нашого заклику! СЛОВО ЗА ВАМИ- ДРУЗІ!

Редакційна Колегія

їнства. Як завжди досі, високо-ідейне українське студентство гостро відмежовується від руїнницьких елементів, що прикриваючись іменем студента, ведуть життя шкурних е г о ї с т і в. Краща частина українського студентства на еміграції н е р о з г у б л ю є т ь с я в тимчасовому, непевному становищі, займає н о в і позиції, і, незнажаючи на невдачі й холодне ставлення світу до українських проблем, голосить рішуче своє визнання:"м и б у д е м, х о ч а б н і к о л и й н е б у л и"!

Українське студентство глибоко відчуває відповідальність, що тяжить на ньому, добре розуміє яке його з а в д а н н я. Тому воно з запалом наново організується, допомагає творити власні наукові у с т а н о в и, вогнища рідної культури і знання в еміграції, шукає контакту з студентством і н ш и х національностей, нав"язує наново зв"язки з с в і т о в и м и студентськими організаціями.

Оживають наші високі школи, творяться н о в і. Організуються окремі "Студентські Громади", відновлює свою діяльність ЦеСУС.

Українське студентство появляється знову в европейських університетських осередках, виявляючи свою думку, репрезентуючи українську націю.

Переживаючи п е р е о ц і н к у багатьох вартостей, українське студентство розуміє добре, що н е т і л ь к и гола сила, не тільки сама н е н а в и с т ь, що не партійна г р и з н я і політична р о з г у б л е н і с т ь, але моральна с т і й к і с т ь, терпимінсть і вирозуміння та не механічна єдність - ведуть до перемоги, українське студентство висуває на перше місце, попри г а с л о с л у ж б и б а т ь к і в щ и н і, інше, досі недолюблюване гасло: в ч и т и с я, в ч и т и с я і щ е р а з в ч и т и с я!

Здобування знання стає сьогодні наказом хвилини. Вивчення ч у ж и х мов, пізнання духових вартостей З а х о д у, простудіювання незглибинних скарбів його культури й одночасно, до болю глибоко-відчута конечність, пізнати основно велич, красу та цінності р і д н и х, у к р а ї н с ь к и х, культурно-духових здобутків - стають ціллю сьогоднішнього життя українських студенттів, і тих, що по довгій перерві повернулися з тюрем і концтаборів,і тих, що з СУЗ і тих, що з ЗУЗ, і "залізних" студентів, і тих, що недавно покинули гімназійну лавку.

Жадоба знання, охота якнайбільше пізнати немає за ціль здобути енцикльопедичну ерудицію, але викликана глибоким відчуттям, що нам молодим, пізнавши с в о є і ч у ж е, треба порівняти їх і в л а с н і здобутки, здобутки культурно-духових цінностей У к р а ї н и понести в світ, показати їх і п р и м у с и т и цей світ звернути на них свою увагу.

Без ш и р о к о г о знання, без глибокого, основного пізнання свого і не свого - не зможемо виконати на чужині н а ш о г о завдання, а не ставши повновартними громадянами, не зуміємо нав"язати ніяких взаємин з тими, що їх нам треба п р и х и л и т и на свою сторону, не виконаємо цього, що вимагає від нас р і д н а країна, чого жде від нас нарід, що веде не-рівну боротьбу.

Т а к і н а ш і г а с л а!

Гасла у наш т и м ч а с о в и й п е р і о д перебування на еміграції.

*

* *

ВИЇМКИ З РЕЗОЛЮЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ВСЕСТУДЕНТСЬКОГО УСТАНОВЧОГО З"Ї З Д У:

.... Українське студентство кладе дальше в основу свого духового життя ідейний зміст самостійницько-державницького світогляду українського народу, що виявився в ході його історії в змаганні до самостійности і повного вияву його творчих сил у всіх ділянках життя.

... Обов"язком українського студентства приймати участь у змаганні за волю і державність українського народу...

... Завданням українського студентства на еміграції є прямувати до піднесення власної фахової та загальної освіти і культури, вироблення сильного характеру та культу обов"язку.

... Кожний студент має право, як громадянин брати участь у політичній діяльності, але з"їзд відкидає принципово всяке вношення політики до студентського життя.

... З"їзд підкреслює правдиво-демократичний характер студентської організації в її толерантности до всього, що позитивне і будуюче у відношенні до української спільноти.

... З"їзд стверджує великий вклад в ділянку української культури й науки - Українського Вільного Університету та УТГІ; витає поновлення їх праці.

... З"їзд взиває українських студентів студіювати на українських високих школах.

... З"їзд признає здорові засади християнської етики основою моралі індивідуального та суспільного життя.

... З"їзд визнає конечним наладнати матеріяльну допомогу українському студентству нав"язанням контакту з Міжнародніми Допомоговими Організаціями, а вперш у чергу зорганізованням допомоги українського громадянства.

Теодосій В.ОНУФЕРКО

Дух нації

Коли приглядатимемось еволюції української творчої думки останньої доби нашого розвитку, коли шукатимемо української національної ідеології, яка була б сповнена духом призначення України, натрапляємо на першу українську політичну організацію з чіткою політичною програмою.

Це - Кирило-Методіївське Братство.

З невеличкого круга "братчиків" лунають слова чистої любови до об'єктивної правди, слова, що накликують до братерства по принципу: рівний з рівним.

Щоб :

..." люди були як люди"...

Бо:

..." чи є краще, лучше в світі,
як у купі жити,
Братам добрим добро певне
пожить, не ділити?"...

Хто міг кинути у народню глибінь такі чисті, святі слова? Хто це міг у тяжких хвилях життя народу накликати до братерства, а не звіриної сліпої ненависти; хто говорив до людського серця і душі, а не до неопанованих інстинктів. Хто це піднявся так високо до божеських висот Пророка і Вчителя?

Хто ж інший, як не жрець Правди, Вішун Волі, Пророк нації, її Учитель - Дух Народу!?

Хто це був?

Це був Тарас Ш е в ч е н к о. Автор "Кобзаря" і духовий провідник Кирило-Методіївського Братства.

85 літ минуло, як закінчив Він свій земський шлях, як увійшов у Пантеон Великих Духів Народу.

Та його слова живуть до сьогодні, з ними ростемо і ми.

Ідеї Шевченка були засіяні на добрій ниві. Хоча бурі шуміли, не хотіли дати зернові його правди вирости, і хоч за життя, не судилося йому бачити плодів своєї праці, то все ж сьогодні вони зійшли великим багатством. Він вірив свято, що:

..." Встане Україна,
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить
І помоляться на волі
Невольничі діти"...

Дух народу не дав йому заламатися у найтяжчих хвилинах його життя, давав йому силу жити і творити. І завдяки тому Шевченко до сьогодні у нас такий актуальний і таким залишиться назавжди.

Серед нас живе Дух Шевченка.

Чому із Шевченкової скарбниці черпають усі ідеологічні українські рухи, шукаючи у них підтвердження для своїх програм? Бо Шевченко - втілення усіх прикмет нації, він всеобіймаючий Дух Нації.

*
* *

Дух Нації зроджується впродовж життя народу із усіх його задушевних і життєвих прагнень, з усіх бажань, з усіх чинів, досягнень, з усіх геройств, найсвятіших натхнень, з усієї доброї і лихої долі. Із історичної долі і недолі.

Нація розвиваеться і росте тільки тоді, коли відчувае зв"язок із своїм минулим - духом, коли слухае його, відчувае його керування, йде за ним.

Багато є причин наших упадків, але одною з найважніших це брак глибоких історіософічних студій над власною історією та ствердження чому у нас була така податливість на чужі впливи і чужі,неорганічні нації, ідеї, та знайдення способів, як закинути цю погану звичку. Нам треба б будувати власну національну ідеологію і без надто великих впливів чужих взірців. Нам треба зробити власний нарід об"єктом, а не суб"єктом історії. І це завдання стає перед нами на всю широчінь. Перед нами визначення найбільших вартостей, ми живемо в часі, коли призначення України і світової місії українського народу знаходять повне зрозуміння в усьому світі.

Розвиток нації пішов далеко дальше, ніж про це думали Кирило-Методіївці, хоч нація і досі не здобула ще повної самостійности, як про це мріяли Кирило-Методіївці.

Використовуючи великий сучасний момент, нам треба власними силами творити нову дійсність і не дозволити на те, щоб слова Тараса Шевченка , що:

... "Україну злії люди
присплять,лукаві, і в огні
Її окраденою збудять"...

сповнилися втретє.

В історичному розвитку, українська нація, пройшла багато етапів і врешті скристалізувалася в одну-єдину цілість. На тому шляху до повної національної свідомости велику ролю відіграли наші визначні представники духа нації - в тому Шевченко, Сковорода та інші.

На шляху освідомлення одним з етапів являється і Кирило-Методіївське Братство.

В роковини Шевченка і в сторіччя Кирило-Методіївського Братства варто і слід призадуматись над тими думками, що їх вони голосили.

*

* *

ДУМКИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

....Поможи нам, ізбави нас
Вражої наруги!
Поборов Ти першу силу,
Побори і другу,
Ще лютішу.....

*

...У чужому краю
Не шукайте,не питайте
Того,що немає
І на небі,а не тільки
На чужому полі...
В своїй хаті,-своя правда,
І сила і воля !

...Як би ви вчились так,як треба
То й мудрість би була своя...

*

...не однаково мені,
як Україну злії люди
присплять лукаві,і в огні
Її,окраденую збудять...

*

...Оживе добра слава,
Слава України...

*

.... БОРІТЕСЯ,ПОБОРЕТЕ ВАМ БОГ ПОМАГАЄ...

Юрій БУРЯКІВЕЦЬ

СЕРЕД ПУЩІ

Дрімає вечір на галявинах покритих
Торішним мохом і в туманах приспав
Між гілячин, де в темінь місяць влитий,
Як величава баня церкви засіяв.
А я до неї прямував через болота,
З дороги збився і не знаю, де вона
Стоїть замріяна в прозорій позолоті
Мов наречена край дівочого вікна.
І первоцвіттям їй весна з дзвінкого саду
Всміхається неначе голуб з висоти.
А тут мене серед купін гризе досада,
Що заблудився я й дороги не знайти.
Її весна закутала в дощі й розмила,
Де мчавсь на конях я негоду кленучи.
Так аж колеса буйногриві розгубили,
Розбили воза об розколені корчі.
А пущі гомін наростає в неспокої,
Немов тривога в нареченні і гнів
Відчувши те, я ночував в другої
І перстень й серце в неї разом загубив.

Олекса РАНЬ

* * *

Наші дні як відгомін героїв -
Потяги і судна, літаки ...
Хтось же мудрість всесвіту засвоїв,
Перегнав дрімотнії віки.
Розум волі генія дав крила,
Погляд, поступ в цілості - дав час -
Розцвітає папороть мов біла
Незбагнення творчість-володар!
Дух героя нас усіх проймає,
Він стокрилим робиться щомить.
Прагненням кінця у нас не має,
Наше серце подвигом дзвенить.
В наші дні закохані в героїв:
Загадкове свято їхній крок;
Як народній геній щось засвоїв,-
Відімкнув у щастя всім замок.

Микола СКЕЛЯ

В ТРАМВАЇ

Чому я не люблю в трамваї
Сидіти там, де всі сидять,
Де час так нудно пропливає,
А пасажири сплять - не сплять.

Заб"юсь завжди в куток до шибки
І на міський дивлюся брук
І тчу думок безмежну нитку,
Ловлю її найменший рух...

Кого шукає вільний розум?
Які відвідує світи?
Якої ще журби і прози
Йому в краю цім не знайти?

Ів.СТОЦЬКИЙ

Я не зрадник!

Коли гармати рвали на шматки небо й землю й палахкотіли роз"ятрені села - коли на подвір"я ввігна вся варвар і вбив батька - тоді я став на коліна, поцілував окривавлене чоло, поклявся й пішов у далекий незнаний світ.

ТОДІ Я СТАВ БЛУДНИМ СИНОМ І ДОВГО-ДОВГО БЛУКАВ ЧУЖИМИ ЗЕМЛЯМИ...

...Моя Нене,Страднице!Прости мене,що я кинув Тебе!

Я НЕ ЗРАДНИК !

* * *

....Чужий вітер пронизував наскрізь моє знесилене тіло, колов обличчя,а собаки шарпали мою подерту одежину та кусали зранені ноги.

А л е я й ш о в й ш о в.Ч е р е з у р в и щ а,г о р и,п р о в а л л я,т р я с о в и н и -

ШУКАВ ПРАВДИ.

І скрізь кидали у вічі: ч у ж и н е ц ь!

Іноколи мої зранені ноги підкошувались і я падав. Тоді я згадував батьківську кров,згадував

М а т і р

і з підкріпленими силами я піднімався і знову йшов. Крізь бурі,блискавиці,хуртовини...

*

Мамо,Страднице моя!Не сумуй і не журися.Твій син,хоч змучився,стомився,але ще сильний духом і надією.ВІН ГОТОВИЙ ДО ЧИНУ!ВІН ТЕБЕ НЕ ЗРІКСЯ І НЕ ЗРЕЧЕТЬСЯ.ВИГЛЯДАЙ!ВІН ПРИЙДЕ НА ВЕСНІ...

Вол.Л о д

Англійське шкільництво

ПОЧАТКОВІ школи в Англії можна в загальному порівняти з такими ж школами на континенті,за виїмком дитячих шкіл.В тих дитячих школах вчать дітей від 5 до 8-ого року життя основ писання,читання,числення співу,спорту,тощо.У програму внесено також різні практичні зайняття,що їх зустрічаємо в дитячих садках на континенті.

На 8-му році життя записують дітей до вищих відділів початкових шкіл, що складаються з 7-ми кляс. Деякі школи впровадили ще окремі 7-мі кляси, куди записують найбільш інтеліґентних учнів. У цих клясах учні вчаться під доглядом кваліфікованих, з університетським знанням, учителів дуже пильно, бо іспити там доволі тяжкі.

В деяких містах існують ще 4-ро річні вищі початкові школи та вечірні доповнюючі школи, де крім всіх предметів, що їх вчать у початкових школах, викладають різні практично-технічні дисципліни. В цих школах працюють вбільшости вчителі, що здобіли освіту в університетах.

Крім звичайних предметів, як англійська граматика, література, історія, географія і аритметика, вчать в цих школах математики, стисло-наукових предметів, модерних мов, рисування та підготовляють учнів вищих клясів до іспитів в університетах або до кінцевих іспитів, на основі яких учні одержують свідоцтва зрілости.

Окремо існують гімназії з ширшим навчальним пляном, як у звичайних вищих школах. Деякі з цих гімназій закладено кілька століть тому, і вони мають учнів, що або живуть в бурсах при школі, або в місті,так зв. денних учнів. У більшости цих шкіл латина є обов"язковим предметом і в них вчать французької, німецької, іноколи й еспанської мов.

Попри те існують ще вищі школи для дівчат і хлопців, що також підготовляють учнів до впису на університети, чи до різних іспитів.

Більшість гімназій обіймає два,три,а то й чотири типи:клясичний /з латиною і грекою/ математичний,природничо-науковий та військовий.Майже всі гімназії мають власні хемічно-фізичні лябораторії,інженерські робітні,різні варстати та багаті бібліотеки.До кожної школи приділяє військове міністерство старшину,що вправляє з учнями військову муштру та раз у рік,у жовтні,веде їх на 10-ти

денну військову заправу в поле чи до лісу.

Велику ролю в англійському шкільництві відіграють відомі школи в Іти, Герров, Вінчестері, Раґбі, Мербору, Веллінґтоні та ін.м. до яких записують своїх дітей англійські аристократи та заможні громадяни. Дістатися до цих шкіл доволі важко, бо туди приймають вбільшості тільки цих,що їх батьки записали в список учнів зразу після народження. Гордістю і амбіцією англійських аристократів є, щоб їхні діти ходили до цих самих шкіл, що й вони колись. Станові різниці відіграють в Англії далеко більшу ролю, як в будь-якій іншій країні. У висліді того повстали там різні приватні школи, в яких панує окремий дух та настрій, відповідно до походження і станової приналежности учнів. Навчання у цих станових школах стоїть дуже високо. Там вчать не тільки різних дисциплін,але й спорту,військового діла, а перш за все - чесности , гідности та кують там молоді характери. Спортові ігрища відіграють в цих школах визначну ролю й найбільшою гордістю цих шкіл є в зустрічі з спортовими дружинами інших шкіл здобути перше місце в грі копаного го мяча чи раґбі.

Директори англійських шкіл називаються "гедмастер"ами /головними майстрами-вчителями/. Вдержувати дисципліну та порядок в школі помагають їм інші вчителі та учнівська самоуправа з головним префектом-учнем на чолі. У більшості цих шкіл,що мають гуртожитки, урядує ще майстер будинку,священники дбають про релігійне виховання,а "матері дому" доглядають за порядком та комфортом учнів.

Учні живуть в гуртожитках /коледжах/ до 18-19 року життя,щоб здавши іспити перейти до університетів, військових шкіл чи піти на будь-яку посаду.

Ще до недавна малозаможні і неаристократи не могли посилати своїх дітей на науку до університетів, тепер кожний пильний та інтеліґентний юнак чи дівчина можуть здобути найвищі академічні ступні навіть в таких університетах, як Кембрідж чи Оксфорд. Навчання в початкових та вищих школах коштує річно 15-100 фунтів штерлінґів, залежно від школи. Навчання в університетах коштує річно 200-400 фунтів штерлінґів /1 фунт=20 шилінґів= ок.21 рмк./.

Найстаршими англійськими університетами є університети в Оксфорді і Кембріджі. Студенти цих університетів живуть в гуртожитках /коледжах та голах/,що існують при цих високих школах. В Оксфорді напр. є 22 коледжі та 3 голи для студентів і 2 коледжі для студенток. Доволі значне число студентів живе приватно.

В Кембріджі є 18 високих шкіл, з яких найстарший "Пітергавс" заложений 1284 р. Є там також 2 Інститути для жінок. Жінкам не вільно студіювати на університеті Кембрідж, хоча вільно їм здавати там іспити. Науковий титул з цього університету вільно їм вживати тільки під тою умовою,що його писатимуть вони не перед але після прізвища.

На всіх інших університетах, включно з університетом в Оксфорді, жінки мають рівні права з мужчинами.

Кожний університет приймає студентів та проводить іспити самостійно і незалежно від будь-яких центральних установ та згідно з своїми традиціями.

Після трьох-річних студій студент може здавати іспити і одержати титул Маґістра мистецтв, маґістра наук, маґістра музики - залежно від іспитів. Три роки опісля, вплативши 12 фунтів штерлінґів, може студент одержати титул майстра; в університеті Даргем треба здавати ще окремі іспити. Щоб одержати вищі наукові титули слід пройти окремі іспитові комісії. Ці, найвищі наукові титули признають щойно після означеного часу і тільки тоді, коли кандидат здав усі нижчі іспити.

Підчас викладів та в означених годинах студенти зобовязані одягатися в спеціяльні академічні одяги, що складаються з чорної тоги та шапки. Заавансовані студенти та кандидати носять одяги в різних красках, відповідно до свого наукового ступня та університету ,на якому вони студіюють.

В останніх 40 роках основано в Англії багато нових університетів та коледжів, з яких варто згадати ці,що існують в Бермінгем,Ліверпулі та Манчестері. Велику славу має Інженерний університет в Бермінгені.

Університетом континентального типу є університет в Лондоні.Цей університет не має коледжів-гуртожитків і студентиприходять на виклади з міста. Прийняття на університет залежне від доволі тяжкого вступного іспиту.

Життя студентів на англійських університетах різниться в дечому від життя студентів на континенті. В Англії живуть студенти в старовинних будинках, надиханих традиціями минулих століть, мають свої окремі закони і привілеї, користуються найновішими здобутками науки та слухають викладів світової слави професорів і дослідників.

Англійські університети не мають єдиного завдання - вчити, але й виховувати та формувати характери молодих студентів, підготовляючи їх до майбутніх завдань в громадянстві і державі. В університетських гуртожитках панує дисципліна і студенти управляють самі собою. Вони мають точний гієрархічний поділ, а молодші мусять слухати старших. Студіюють, користуючись допомогою окремих домашніх вчителів,бо відвідування викладів є радше добровільне, як примусове.

Попри студії, англійські студенти беруть живу участь в товариському житті, в танкових вечорах, різного роду сходинах тощо та записуються до спортових й інших клюбів. Спорт відіграє в житті англійського студента визначну ролю. Добрий спортовець користується признанням та пошаною не тільки товаришів, але й професорів. Визначний спортовець може вирівняти своїми успіхами відсталість у студіях.

Англійські університети мають засаду плекати в студентів "здорового духа в здоровому тілі" та сформувати з них культурних,освічених та характерних англійських джентельменів з життєрадісним світоглядом і оптимістичним поглядом на світ.

Студенти, що кінчають студії все життя стоять в близьких взаєминах з своєю високою школою,користуючись кожною нагодою,щоб на ній провести хочаб кілька хвилин.

****

Б І Б Л І О Т Е К И   В   З Д П А

Роля прилюдних бібліотек в ЗДПА для американського громадянства - незвичайно велика.Тут подаємо кілька інформацій про американські бібліотеки.

Перша бібліотека в Америці створилася в 1621 р. в колонії Вірджінія;першу прилюдну бібліотеку відкрито в 1653 р.в Бостоні.В 1731 р. видатний фізик та один з основоположників ЗДПА Беньямин Франклін заложив у Філядельфії "пайкову бібліотеку",до якої її члени вплачували на закупно книжок постійні грошеві вкладки.

Під теперішню хвилину в ЗДПА існує близько 20 тисяч прилюдних бібліотек,якими читачі користуються безкоштовно.Всіх книжок начисляють ці бібліотеки більш,як 114 міліонів томів.Бібліотеки американських високих шкіл мають понад 63 міліони томів.Найбільшою бібліотекою в ЗДПА є "Конгресова бібліотека" з 8 міліонами книг.

Олекса С Т Е П О В И Й

Лядавська печерна церква

Подністрівя - це одна з кращих частин України. Яри, балки, горби та рівнини - все це вкрите яблуневими садами, виноградниками, лісами тощо. А від самісенького Збруча до містечка Ямполя бурхливий Дністер проклав собі глибоке й гарно звите русло через гірську височину, що є продовженням карпатських відлогів. Тепер йому довелося текти серед стімких скель третичного селурійського вапняку. Ця порода є крихка і з великою кількістю щілин з яких утворилось багато різноманітних печер понад рікою Дністром.

Кажуть, що в цих печерах жив колись первісний чоловік і водились там якісь велитенські тварини, що тепер вже вимерли. Археологи знаходили там багато кісток і по них робили висновки, що не суперечили народним переказам. Знайдені кістки свідчили, що в тих печерах жив колись мамут, а знахідки вжиткових речей камяної доби ясно промовляли за те, що тут жила первісна людина.

В 1883 р. з доручення УІ археологічного з"їзду професор київського університету Володимир Антонович перевів наукове обстеження наддністрянських печер. Як наслідок цього в 1886 р. в Одесі вийшла книжка: "Про скельні печери на березі Дністра в подільській губернії". В цій праці наш вчений ділить всі наддністрянські печери на дві групи: до першої він зачисляє всі печери природнього походження і лише пристосовані людиною до власних потреб, до другої групи - печери цілком штучні, що їх в пізніший час видовбали люди для культурних або військових цілей.

Ці печери, природні й штучні, відігравали велику ролю в період татарських набігів на степи України. Тоді вони були фортецями, куди населення ховалося при несподіваній навалі ворогів.

Крім того були й такі печери, в яких на початку розвитку християнства влаштовувались церкви і навіть манастирі. Велику частину тих культурних памятників знищив всепожираючий час, але дещо цінного дійшло і до наших днів. Одним з таких найстарших пам"ятників розвитку християнства в Україні є Лядавська печерна церква.

Село Лядава розляглось на узгір"ї наддністрянської височини. Лядава - гарне і старе село над самим Дністром. Воно рясно вкрите яблуневими садками, виноградниками, а навколо темносині ліси та золотисті поля кукурудзи. Свою назву воно напевне запозичило від маленької річки, що перетинає його на дві частини. Ця річка зветься "Лядава" і є північними притокою Дністра. І ось поблизу цього села на високій горі, в скелі, в сорока п"яти метрах над звичайним рівнем Дністра, ще до початку війни 1941 р. була печерна церква "Усікновення голови Івана Предтечі". Це є велика печера в скалі селурійських вапняків третичного періоду археологічної епохи. Існує переказ, що колись ця гора була вкрита густим предковічним лісом і ніхто з людей не порушував спокою первісної природи. Лише св. Антоній Києво-Печерський, в той час, як він повертався з Афону до Києва, зупинився тут на горі, в цьому лісі і жив життям пустельника. Той же переказ розповідає, що ця печера видовбана руками цього святого і в ній він заснував церкву та манастир.

Археологи підтверджують, що дійсно ця печера не є природньою, але видовбана штучно і цілком можливо, що в XII-XIII сторіччях був у ній православний манастир. Ще й тепер поруч з церквою, в одній з неї скалі висічені в декількох місцях кімнати і в одній з них по боках видно сліди кам"яних столів. Печери ці народ зве келіями, а про печеру

з слідами столів існує переказ, що то була їдальня для ченців. В той час, коли тут був заснований манастир Антонієм Києво-Печерським, Пониззя належало галицьким князям і Подністров"я взагалі було багате на міста, фортеці та печерні манастирі. Все використовувалося для оборони від татарської навали.

Більш точно відомо, що вже в першій половині ХУІІІ сторіччя в Лядавській печері був гр.-кат. василіянський манастир, якого ігуменом був відомий о.Йосафат. В 1745 р. зліквідовано, буцімто за те, що в нього не було постійних фондів. Все майно передано до Шаргородського манастиря, а в Лядаві залишилось лише церковне вивінування і надалі існувала печерна православна церква.

До 1848 р. це була велика печера з одним виходом, але в середині розділялася на дві окремі печери. Кожна з них мала престол. В одній-головній церкві був престол в честь "Усікновіння голови Івана Предтечі", а в другій - "Святої великомучениці Параскевії". Обидві ці церкви були непомітні, бо ж вони містились серед густого лісу і до них вела лише вузенька стежка, що звивалась поміж столітніми дубами тата великими кущами кізілю. Потім ліс вирубали.

В 1848 р. коштом вірян с.Лядави проведено деякі уліпшення. Замість стежки для пішоходів, побудовано по схилі гори широку дорогу з дерев"яним поруччям. До печери прибудовано камяний придід, а верхній ярус цієї прибудови був деревяний і служив дзвіницею.

Ця церква - це один з найбільш цікавих археологічних пам"ятників церковної старовини Поділля.

Тихий, спокійний, закуток від якого віє старим літописним періодом історії нашого краю. Всередині низенькі зводи, відсутність вікон, старий живопис на образах та слабонькі вогники воскових свічок - все це впливає заспокоююче і переносить нас в далекі сутінки початків християнської культури.

В головній церкві звертаємо увагу на великий образ Усікновіння голови Івана Предтечі. Живопис на цьому образі дуже старий, оригінальний і добре збережений. Образ цей нарід поважає, уважаючи його чудодійним. Колись, ще в добрі часи. у храмовий день 29 серпня /ст.ст./ на поклін до цього образу зїжджалось кожного року багато людей з усього Поділля та цілої Бесарабії.

Лядавська печерна церква як цінний історичний пам"ятник привертала до себе увагу багатьох людей в різні історичні періоди. Про це свідчить одна стіна церкви, на якій безліч написів в старослов"янській, польській, литовській, вірменській, молдавській, турецькій та татарській і інших мовах.

За свій довгий вік лядавська печерна церква бачила всіх-від ласкавого литовця до дикого татарина, все те пережила і продовжувала вислухувати щирі молитви своїх прихожан, та щойно минулої війни цей важливий історичний пам"ятник не пережив.

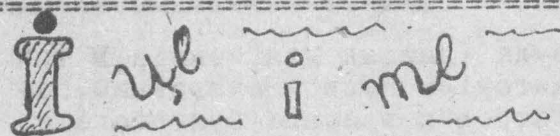
Як відомо, по Дністрі проходив кордон між СССР і Румунією; володарі заборонили з цієї причини відправляти в лядавській печерній церкві богослужіння, а в самій церкві влаштували склад боєприпасів. Підчас відступу совітських військ в серпні 1941 р. зірвано головну церкву Івана Предтечі разом з чудодійною іконою "усікновіння голови".

Друга церква Великомучениці Параскевії оцілілa Божим чудом від вибуху і в 1942-43 рр. там знову восхваляли Великого Бога.

****

<u>ВІД РЕДАКЦІЇ:</u> З ТЕХНІЧНИХ ПРИЧИН ПЕРШЕ ЧИСЛО НАШОГО ЖУРНАЛУ ПОЯВЛЯЄТЬСЯ З ЗАПІЗНЕННЯМ. В НАСЛІДОК ОБМЕЖЕНОГО ОБ"ЄМУ, ЧАСТИНУ МАТЕРІЯЛУ ДРУКУВАТИМЕМО В НАСТУПНОМУ ЧИСЛІ.

****

ЩО ЗНАЄТЕ ПРО "ГИДРОПОНІЮ"?

"Гидропонія"? А це що таке? В нас про це здається нечували,та в Америці їй присвячують багато уваги,дискусій та похвальних статтей. Її винахідники-сьогодні славні та багаті люди.

Що ж це таке "гидропонія"?Нічого особливого- це новий спосіб плекання земних плодів,гол.городовини,овочів,збіжжя тощо.Найпростіший спосіб в світі.

Почалося очевидно з того часу,як ЗДПА почали війну з Японією. Вояки,що їх розкинено по островах "в дорозі" до Японії мали подостатком консерв,але всеж почали хорувати.Причиною був брак вітамін та свіжої городовини і овочів.Щоб тому протидіяти,американські науковці після мозольних дослідів випрацювали новий спосіб плекання земних плодів,назвавши його "гидропонією",бо полягає він на тому,що замість землі,вживається в о д и. На воді ростуть овочі,городовина картоплі,збіжжя.

Як відомо на світі немає такої плодючої землі,щоб мала в с і хемічні складники,що потрібні для цієї чи тої городовини чи овочу.На ріллі росте крім того буряк,що з'їдає поживу,призначену для городовини чи іншого плоду.Науковці обчислили точно скільки і яких хемічних складників треба поодиноким земним плодам,розпустили їх у великий басейнах,накинули дротяну сітку та посіяли те,що їм треба було.Показалося що цей спосіб прямо ідеальний.Вже незабаром американські вояки мали на найбільш віддалених місцях свого постою свіжу городовину та овочі,бо при допомозі "гидропонії"можна зібрати 20 разів більше плоду як з землі та що"засіяне"чи"засаджене" при "гидропонії" росте на багацько швидше,як в землі.

Ще на початку 1944 р.Гидропонія була воєнною таємницею,сьогодні вона на шляху швидкого розвитку.

ОКСФОРД проти КЕМБРІДЖУ

Коледжі в Оксфорді та Кембріджі закладені в 13 сторіччі,це,як відомо найстарші університети в Англії.Тому зрозуміле,що між цими обома науковими заведеннями існує без упину намагання показатися кращим, і то у всіх ділянках,але якщо говориться,що "Кембрідж проти Оксфорду",то тут очевидно мається на думці славні перегони на човнах-реґатах на Темзі впоперек Лондону. Ці перегони відбулися вперше перед 120 роками,а недавно,після 6-ти річної перерви знову зацікавили увесь світ.

В цьогорічних перегонах переміг Оксфорд і таким способом підвищив число своїх перемог до 43. Кембрідж переміг досі 48 разів і тільки один раз,в 1877 р.обі дружини зремісували.

* * *

ВПЕРШЕ В ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСТВА...

В Мюнхені почав виходити часопис У,С,Громади п.н."Студентські Вісті".Цей часопис,це перший в історії українського студентства - с т у д е н т с ь к и й т и ж н е в и к. Приходиться щиро повітати почин мюнхенських товаришів. Перші числа цього тижневика,що друкується на циклостилі, робить гарне враження, шкода тільки,що в ньому переважає "легкий" матеріял.Це напевно з бігом часу зміниться,коли цим тижневиком поцікавиться усе студентство та стане до постійної співпраці з його редакцією.Розуміємо добре з якими трудощами приходиться боротися Редакції "Студентських Вістей", бо ж відомо,що в нас поетів /більше,або менше геніяяяльних/ доволі, але менше прозаїків,а вже обмаль добрих /початкуючих/журналістів,публіцистів та загалом "тверезих" співробітників.

Добре було б,якщоб "Студентські Вісті" йшли до всіх студентських осередків,та з органу У,С.Г.-Мюнхен перетворилися в тижневий орган всього українського студентства.

/МаК/

ОФІЦІЙНА ЧАСТИНА

З В І Т З З А Г А Л Ь Н И Х З Б О Р І В "СГ"Авґсбурґ

24 лютого н.р.відбулися в Авґсбурзі Загальні Збори Студентської Секції.Збори відкрив голова Секції тов.І.Янчишин та подав програму Зборів.

На пропозицію тов.Чайківського вибрано більшістю голосів на почесного члена Президії проф.П. Зайцева,предсідником тов.інж.В. Балабана,а на секретарів тов.Ю. Свищука та О.Степового.

Протокол з перших Загальних Зборів авґсбурських студентів прочитав тов.І.Прокоп,що опісля здавав звіт з своєї праці,як секретаря Секції.

Востаннє Секція мала 94-ьох зареєстрованих членів,в тому 26 жінок.В дійсності одначе членів було 76,бо 18 переїхало до інших університетських осередків, або перебувало в Авґсбурзі лише часово.

За час свого існування Секція відбула 18 сходин.З цього 3 святочні,4 інформаційні,а 1 надзвичайний з рефератом.Була влаштована також вечірка з танками. На сходинах бувало 20-25 осіб.

Секція була в тісному зв"язку з Студентською Громадою в Мюнхені,ТВІК"ом та останньо з ЦеСУС"ом.

Про діяльність Секції звітував дотеперішній її голова т. І.Янчишин

Перші загальні Збори українських студентів міста Авґсбурґа відбулися 26.липня 1945 р.при участі 24-ох студенток і студентів з ініціятиви Організаційного референта УДК п.мгр.Масляника і активніших студентів.На тих Зборах створено Студентську Секцію при УДК та вибрано такий Виділ:Янчишин І.,голова;Свищук Юр., заступник голови,Сіяк Оксана,секретар;Прокоп І.,скарбник;Дольницький М, і Чайківський Т.,члени Виділу.

Секція почала працю на терені Табору в Ґеґінґен,а після припинення діяльности УДК,сталася Секцією Культ-Освітнього Відділу Табору,користуючись повною автономією. Секція намагалася охопити організаційно студентство авґсбурської области,вдержуючи одночасно тісний зв"язок із студентськими організаціями Мюнхену.

Важніші дати з діяльности СЕкції:4.9.45 нарада професури,громадянства і студентства м.Авґсбурґа та основання станиці КОДУС; 20.10.45 вечірка-дохід КОДУС"ові; 1.11,22.11,29.1,29.1- святочні сходини-Академії;25-27.12.45 участь у Всестудентському З"їзді.

Провід і члени Секції взяли активну участь в організації Університетських Наукових Курсів в Авґсбурзі.

Від 12.11.м.р.секретарював на місце Оксани Сіяк-Прокоп І.24.1. 46, кооптовано до Виділу тов.Б. Війтенка,доручивши йому культ.-освітню референтуру.

Праця в Секції була не легка.

Звіт з праці СтаниціКОДУС"а здавав інж.В.Балабан,що виконував у ньому функції секретаря та був представником студентства.Головою КОДУС"а був проф.Зайців, його заступником інж.Семків,представник громадянства.КОДУС перевів грошеву збірку на терені Табору Сомме-казерне,в Українській Колонії в Гаунштеттен;частину грошей переслано до Мюнхену,каса доповнилася датком /100 рмк./ УСТ "Чорногора"-Авґсбурґ.В загальному вплинуло до каси до кінця 45 - 2,193 рмк.,сальдо на 1.1.46- 838 рмк.Крім того ініціятивна група студентів передала до каси з коляди 1,350 рмк,а Український Татір в Зонтгофені прислав 1,300 рмк. До З.Зборів зібрано разом 3,488 м.

Станиця авґсбурського КОДУС"а спочатку не працювала в тісному зв"язку з Централею,більше з Філією в Мюнхені і намагалася розширити сітку КОДУС"а на цілу Швабію.З хвилиною,коли почалося навчання на Українських Високих школах,в німецьких та на університе-

ті УНРРА, стала актуальною справа допомоги студентству. Одержавши з Централі КОДУС"а у Фюрті статут та інструкції, вирішено на засіданні Станиці 23.1.46 прохати Централю про признання прав Філії, бо з хвилиною зорганізування в Авґсбурзі високошкільного осередку заіснували до цього правні підстави. Централю пішла бажанні на зустріч і письмом з дня 26.1.46 затвердила авґсбурську Філію КОДУС"а.

Вислухавши звітів, Загальні збори висловили Виділові Сту.Секції абсолюторію.

На пропозицію тов.М.Миськова, тов.І.Янчишин відчитав цілий статут "Студентської Громади", що його Загальні Збори прийняли внісши незначні поправки.

Перейменувавши "Студентську Секцію" на "Студентську Громаду в Авґсбурзі", Приступлено до виборів Виділу, в склад якого увійшли: І.Янчишин, голова; О.Ґула, заступник; І.Прокоп, секретар; Ю.Ковальчук, скарбник; Б.Війтенко, культ-осв.референт; М.Дольницький, прес.референт; Кузьменко, реф. спортовий. До Контрольної Комісії вибрано Ю.Свищука, Е.Дереня та О.Степового. Членами Товариського Суду стали мґр.Колтунюк, І.Горохівський та В.Лісович.

Після проведення Виборів забрав голос проф.Др.Л.Чикаленко, привітав нововибраний Виділ, подав кілька життєвих порад та закликав поцікавитись ближче життям західніх студентів.

Закликом голови І.Янчишина до студентів брати активну участь у працях "Громади" Загальні Збори закінчилися.

/юс/

* * * *

К О Ж Н И Й С Т У Д Е Н Т

ч и т а є

о р г а н Ц Е С У С"у

"СТУДЕНТСЬКИЙ ШЛЯХ" і

Літературно-Мистецький Журнал Молодих

"З В Е Н О"

Т В О Р І М - Б І Б Л І О Т Е К У

Велику втрату має українська культура в останній війні. Жертвою пожарів та варварського знищення впали міліони вартісних книжок, рукописів та інших неоцінених скарбів духа.

Багато часу пройде, великих зусиль треба буде, щоб у майбутньому на українських землях створилися нові станиці знання і науки, - нові великі бібліотеки. Але й тут, на еміграції, не слід забувати про важливість цієї справи. Вона повинна бути дорогою головно студентам. Нам треба цю справу зактивізувати, допомагати проводам Таборів та проводам Студентських Організацій до створення на еміграції, хочаб не великих, бібліотек, без яких неможлива ніяка культурно-освітня праця ані наукові студії.

ТОМУ - Т В О Р І М В Л А С Н У Б І Б Л І О Т Е К У ! Даваймо до неї в депозит, або на власність, вартісні книжки й то не тільки українською мовою, але й чужими мовами. Передаваймо до неї е н ц и к л ь о п е д і ї, а т л я с и, річники ж у р н а л і в та ч а с о п и с і в. Власними силами - творім в л а с н е вогнище культури, знання, науки та корисної розваги.

Т В О Р І М Б І Б Л І О Т Е К У.

Ц и м в и к о н а є м о в е л и к е к у л ь т у р н е д і л о, що сторицею виплатиться нам-студентам і всій масі українства на еміґрації.

К н и ж к и тощо приймає Культурно-Освітній Референт "Студентської Громади" в Авґсбурзі, Сомме-Казерне, Університет.

"С Т У Д Е Н Т С Ь К А Д У М К А"

Редагує: К о л е г і я

Видає: В-во "Наше Життя"-Авґсбурґ

Адреса Редакції: АВҐСБУРҐ, Сомме-казерне-Університет

"OUR LIFE"=Student Supplement

With Permission of UNRRA Team 114 - Augsburg-Somme-Kaserne-University

СТУДЕНТСЬКА ДУМКА

ч.-2

ЗМІСТ:

****** Мистецьке оформлення:Ю.ПОВСТЕНКО

Орган Студентської Громади в Авґсбурзі

1946

ЦІНА 1- рмк.

УКРАЇНСЬКИЙ
Ч. 352
МУЗЕЙ-АРХІВ

Іван ФРАНКО:

Живі слова

УМ ГОСТРИ, НАСТАЛЮЙ ВОЛЮ
ЛИШ ВОЮЙ, А НЕ ТОСКУЙ.
ГОРДО СТІЙ, А НЕ КОРИСЯ,
ХОЧ ПРОПАДЬ, АЛЕ НЕ ЗРАДЬ !
КОЖДИЙ ДУМАЙ ,ЩО НА ТОБІ
МІЛІОНІВ СТАН СТОЇТЬ,
ЩО ЗА ДОЛЮ МІЛІОНІВ
МУСИШ ДАТИ ТИ ОДВІТ !
ЯК СХИБНЕШСЯ, НЕ ДОСТОЇШ,
ЗАХИТАЄШСЯ МОВ ТІНЬ -
ПРОПАДЕ ВЕЛИКА ПРАЦЯ
МНОГИХ,МНОГИХ ПОКОЛІНЬ...

*

Не високо мудруй,
Але твердо держись,
А хто правду лама,
З тим ти сміло борись!
Не бажай ти умом
Понад світом кружить !
А скоріше візьмись
В світі праведно жить.

*

НЕ ЖАЛУЙ ТИ
ЗА ТИМ-ЧИ ЗЛЕ ВОНО,ЧИ ГОЖЕ,-
ЩО СТАЛОСЬ РАЗ І БІЛЬШЕ,
ВІДСТАТИСЯ НЕ МОЖЕ...

*

До відважних світ належить,
К чорту боязнь навісну!

*

ЛЮБІТЄСЯ ВСІ РАЗОМ,БО КРУГОМ ЗЛІ ЛЮДИ.
КОЛИ СЕРЕД СВОЇХ ЛЮБОВИ НЕ БУДЕ ,
ТО ЧУЖІ НАС ПЕВНЕ НЕ БУДУТЬ ЛЮБИТИ,
З НАШИХ СВАРОК СКОРИСТАЮТЬ,
ЩОБ НАС ВСІХ ЗГУБИТИ...

*

Ніхто плачем
своєї долі не відпер...

* * *

З ПРОЛОГУ "МОЙСЕЯ"

Народе мій,замучений,розбитий,
Мов паралітик той на роздорожу,
Людським призирством,мібв трупом вкритий!

Твоїм будучим душу я тривожу,
Від сорому,який нащадків пізних
Палитиме,заснути я не можу.

Невже тобі на таблицях залізних
Записано в сусідів бути гноєм,
Тяглом у поїздах їх бистроїздних ?

Невже повік уділом твоїм буде
Укрита злість,облудлива покірність
Усякому,хто зрадою й розбоєм

Тебе скував і заприсяг на вірність?
Невже тобі лиш не судилось діло,
Що виявило твоїх сил безмірність?

Невже задармо стільки серць горіло
До тебе найсвятішою любов"ю,
Тобі офіруючи душу й тіло ?

Задармо край твій весь политий кров"ю
Твоїх борців?Йому вже не пишаться
У красоті,свободі і здоров"ю ?

Задармо в слові твому іскряться
І сила й м"якість,дотеп і потуга,
І все,чим може вгору дух підняться?

Задармо в пісні твоїй ллється туга
І сміх дзвінкий і жалощі кохання,
Надій і втіхи світляная смуга?

О,НІ!НЕ САМІ СЛЬОЗИ І ЗІТХАННЯ
ТОБІ СУДИЛИСЬ!ВІРЮ В СИЛУ ДУХА
І В ДЕНЬ ВОСКРЕСНИЙ ТВОЇГО ПОВСТАННЯ.

:::::::

ТА ПРИЙДЕ ЧАС,І ТИ ОГНИСТИМ ВИДОМ
ЗАСЯДЕШ У НАРОДІВ ВОЛЬНИХ КОЛІ,
ТРУСНЕШ КАВКАЗ,ВПЕРЕЖЕШСЯ БЕСКИДОМ,

ПОКОТИШ ЧОРНИМ МОРЕМ ГОМІН ВОЛІ,
І ГЛЯНЕШ,ЯК ХАЗЯЇН ДОМОВИТИЙ
ПО СВОЇЙ ХАТІ І ПО СВОЇМ ПОЛІ....

* * *

"СТУДЕНТСЬКУ ДУМКУ" РЕДАГУЮТЬ І ДО НЕЇ ДОПИСУЮТЬ САМІ СТУДЕНТИ ! ТОМУ,ДРУЗІ - СПІВПРАЦЮЙТЕ З НАМИ ! ВІД ТОГО ЗАЛЕЖИТЬ ЇЇ РІВЕНЬ !

В опрацюванні другого числа "СД" брало участь 7-ох студентів, нехай в третьому числі візьме участь 10 !

** Редакційна Колегія **

М.В.Доцький:

Студент - людина

В студентській і не студентській пресі читали ми безліч статтей, на різних сходинах обговорювали студенти і представники старшого громадянства такі студентські проблеми: "Студентський світогляд", "Завдання студентства", "Мораль і студент", "Роля студента в громадянстві", "Старші і молодь" і т.д. Ці теми висвітлювано і розроблювано з найрізноматніших точок погляду, з мірилом всіх можливих партійних і безпартійних, тоталітарних і демократичних програм. Їхня живучість свідчить про постійну актуальність студентського питання, як одного з найважливіших для майбутнього формування духово-культурного обличчя нації.

На цьому місці не будемо торкатись усіх тих "високих" тем, що їх вище згадано, але звернемо увагу на те, що знаходить дуже мало місця у всіх доповідях, статтях і дискусіях на студентські теми, а саме-питання про те, яким повинен бути студент, як людина.

Студент, як і кожний громадянин, має право визнавати той чи інший світогляд, належати до тої чи іншої партії, може мати ті чи інші думки. В демократичному світі це явище нормальне, і воно навіть повинно сприяти повному розвиткові молодої людини. Це треба взяти під увагу і самим взяти в руки діло виховання та власного розвитку, треба користаючи з цього призадуматися над питанням: є студент - людина.

Повинен молодий студент мати усі найкращі прикмети досконалої людини чи бути людиною з буйним, розхристаним підходом до життя? Яку з цих екстремів приходиться вибірати, пропагувати, та засвоювати серед еміграційного студентства, чи може шукати чогось третього? Повинен бути студент характерним чи безхребетним? Егоїстом, чи альтруїстом і патріотом? Взірцем для всієї молоді, чи провідником у злому і поганому?

Здавалося б, що всі ці питання давно вже вирішені і над ними нема потреби більше дискутувати, та однак еміграційні умови життя і галаслива дійсність самі висувають потребу-порушити цю справу.

Студентство на теперішній еміграції - це вбільшості молоде студентство і в його лавах мало є таких, що могли б зв"язати їх з минулими традиціями.

Молодий студент - українець зданий на еміграції на тисячі спокус. Сьогоднішній молодий студент ще немає чітко скристалізованого /не говорячи вже про політичний/ світогляду, підпадає легко під деструктивний вплив оточення, легко набирає звичок, що не дають йому змоги виробити в собі високу духову культуру та стають на перешкоді формуванню повновартісної людини.

Ці недоліки студента-людини і є причиною того, що студентське життя не може плисти широким потоком, що заникає "академічний стиль" /дивись "Студентський Шлях" ч.4., стаття М.Калитовської "За академічний стиль"/, що значна частина студенства стає інертною та хворою на одну з найнебезпечніших недуг недержавної нації-апатію.

Нам невільно закривати очі на ці здобутки, що їх українське студентство, від часу розвалу Німеччини, осягнуло, але треба ствердити, що увесь тягар праці, що дає позитивні наслідки, спочиває на раменах незначного числа одиниць.

Намагаючись це явище роз"яснити, ми можемо назвати багато причин такого стану, але чи не найважливішою з них буде-замикатися у рямцях - студент - людина.

З історичної перспективи можна багато дечого закинути /і це сьогодні не так тяжко/ передвоєнному українському студентству на ЗУЗ і закордоном, та одне приходиться ствердити: воно було авангардом в культурно-духовому житті народу / і не тільки там/, воно

мало розмах, воно палало жадобою чину, в його рядах було багато цінних одиниць /не тільки серед провідних кол/.

І, здається, це останнє : передвоєнне українське студентство мало багато цінних одиниць, цебто направду повновартних людей - було найбільшою його і найкращою прикметою.

Студент-людина, цебто не поклонник цієї чи тої політичної ідеології чи член партії, не начитаний енциклопедист, не жонглер словами і інтерпретатор чужих думок, але пряме - ЛЮДИНА!

Намагання статися повновартною людиною, головно в теперішніх умовах, повинно знайти якнайширше зрозуміння серед молоді на еміграції, серед студентства зокрема.

Бо яка користь з того, що хтось напише й видасть друком дві поетичні збірки гарною українською мовою, коли їхній зміст вбогий на думки, коли їхній автор асуспільна, еґоїстична й наскрізь просякнута матеріялізмом людина?

Яка користь з того, що хтось пише історіософічні поеми чи інші твори, але не вмів розрізнити варягів від гунів?

Яка користь з того, що когось вибірають з проводи різних товариств чи спілок, коли в нього немає почуття обов"язку?

Бо яка користь, що хтось виступає в ролі провідника, але сам не вміє зліпити кількох розумних слів і до того не вміє додержати даного слова?

Бо що з того, що хтось уважає себе за борця "за долю-волю України", сучасним героєм, коли він морально розкладена і спекуляцією роз'їджена креатура?

Що з того, що хтось одягнений, немов який принц, коли в поведінці показує обличчя хама?

Яким же ж повинен бути студент, як людина? Він не повинен мати таких, як вгорі вичислені, хиб, але не можна від нього вимагати, щоб він був завершеною істотою з ангельськими прикметами. Студент повинен бути людиною, що не знає спочинку, що працює науково, але й одночасно переформовує себе в характерну одиницю. Без огляду на те, чи в нього менше чи більше хиб, він мусить бути активним на всіх відтинках життя!

Без характерности й активности студент не зможе заняти того передового місця в рядах своєї нації, яке йому заняти слід. Без тих основних прикмет він не виконає того завдання, не виконає того великого, тяжкого, але почесного обов"язку, що на нього накладає нація, без тих прикмет, він буде в майбутньому тільки професором, маґістром, доктором тощо, але як людина, що нічого собою не уявляє, буде тільки великим нулем.

СТУДЕНТ-ЛЮДИНА!

ТАКИЙ, ЩО ЗМАГАЄ ДО ЗІР! ТАКИЙ, ЩО СТАЛИТЬ ХАРАКТЕР І ВОЛЮ, АКТИВНИЙ СТУДЕНТ!

СТУДЕНТ-ЛЮДИНА!

Візьмім у руки дзеркало думок, приглянься самі до себе, призадумаймося, на якому ми шляху!

І вибіраймо! Від того, який шлях виберемо, залежить не тільки наше особисте щастя і особистий успіх, не тільки особисте майбутнє, але й багато дечого, над чим не кожний з нас здає собі справи...

ДЗЕРКАЛО ДУМОК В РУКИ!!!

К.Стеців

Великий приклад

Молода людина, що готується до служби батьківщині, що хоче йти вперед, розвиватися і досягти успіхів - шукає великих прикладів. Вона прочитує книжки, студіює життєписи знатних людей, пізнає таємниці їхнього росту вгору і, при тому, набуває сама низку прикмет, що потрібні їй у життєвому бої.

Усе пізнане намагається вона застосувати опісля, але в життєвому вирі їй приходиться робити багато поправок у вивченому, інколи вона падає в безсиллі, але маючи перед очима великі приклади, знову підіймається до нового лету, набірає нових сил і стає до нових змагань. В погоні за успіхами і ростом, не зважаючи на перешкоди і невдачі, молода людина формує свій характер, сталить волю, перетворюється в життєрадісного, розумного, досвідченого громадянина.

Ідеал досягти вершка досконалости це й ідеал молодого студента. Молодий студент овіяний запалом здобути знання, не повинен забувати і про людські прикмети тих, що стали його вчителями і провідниками. Їм слід не тільки вглиблюватися у філософічні, поетичні, наукові чи інші твори, але треба ще звернути пильну увагу на тих, що ці твори створили. Молоді студенти повинні в своїх студіях навчитися розуміти духа тих творів, що ними вони захоплюються, але не забувати і про смертність їхніх творців.

Старші віком і досвідчені громадяни повчають часто, що нам-студентам треба їх шанувати, від них учитися і не бачити в людях тільки погані хиби. Вони вказують часто на великі приклади з світової історії і літератури. І там найрадше молодь шукає оцих взірців, великих прикладів, щоб від них учитися.

Одним з таких великих прикладів є один з найвизначніших українських творців духа,- поет, письменник, публіцист і науковець - Іван Франко.

Життя Івана Франка - це тернистий шлях, але він повів його на найвищі висоти нації.

Син коваля з села Нагуєвичі Дрогобицького повіту, в молодечих роках мав дуже тяжке життя. Батькова кузня, каже М.Зеров, батькові оповідання були першим його " університетом". "На дні моїх спогадів - згадував опісля Франко - і досі горить маленький, але міцний вогонь. Це вогонь із кузні мого батька. І мені здається, що запас його я взяв дитиною на далеку мандрівку життя".

І цей вогонь - вогонь запалу до праці, вогонь служби батьківщині, вогонь, що був натхненням усіх його великих творів - не покидав його усе життя.

Через початкову школу в Ясениці Сільній, і в Дрогобичі, через гімназію в Дрогобичі, зявляється Франко в різних студентських гуртках уже як відомий своїми кількома творами. Потім іде університет і закінчення його з дипломом доктора філософії.

Вийшов з села з запалом до праці і сильним духом - пішов у світ на науку, щоб опісля самому навчати цей світ. З глибокою свідомістю в серці, що тільки витривалість і завзяття дадуть йому змогу пробитися у жи-

рокий світ, розвиває всесторонньо свої, Богом надані, таланти і несхибними шляхами зусилля, перемог і упадку - досягає найвищих висот людського духа, якого плоди складає до стіп "генієві українського народу", як справжні весільні дари.

В холоді, інколи в голоді, він не покидав працювати над собою і для свого народу, розуміючи, що:

... "слова полова,
Але вогонь в одежі слова,
Правдива, чудотворна фея
Правдива іскра Прометея".

Він радіє,що:

"Голос духа чути скрізь,
По курних хатах мужицьких,
По варстатах ремісницьких,
По місцях недолі й сліз",

хоч бачив нездарність провідників, яким мусів кинути гірке:

"Ви,паразити з водянистим мізком,
Ви,неробучі загребущі руки,
Ви, в котрих з усіх прикмет звірячих
Лишились тільки хитрощі гадюки".

Тому, що бачив дальше, тому, що хотів більше, тому, що домагався кращого, попадає в конфлікт з власним громадянством, що не вміє і не хоче його зрозуміти. Доходить до того,що мусить працювати в чужинців. І коли "з надмірної любови" до своєї батьківщини висказує відомі слова:"не люблю Руси"-на нього накидаються з люттю. Та для них у нього відповідь:

"І що тобі за кривда сталась?
Що підняли на тебе галас:
"Не любить Руси він ні раз!".
Наплюй! Я, синку, добре знаю
Всю ту патріотичну зграю
Й ціну її любовних фраз".

Він хоч працював у чужинців, відчував глибоко кривду свого народу, намагався іти йому з допомогою та остерігав земляків не покидати рідного і не тікати від нього.

Франко стає на бій з тими, що піддають в сумнів самостійність української мови, стає на бій з тими, що "ламають правду" і призадумується над тим, чому в нас так багато відступників:

"Чи вірна, чи хибна дорога?...
І чом у нас відступників так много,
І чом для них відступство не страшне?
Чом рідний стяг не тягне їх до свого?
Чом працювать на рідній ниві,-встид,
Але не стид у наймах у чужого?
І чом одни на рідній ниві вид:
Безладдя, завість і пиха пустая,
І служба ворогу?..."

Пройшовши довгий життєвий шлях-серед змагань, упадків і підносів, він врешті піднімається до висот справжнього Мойсея свого народу:

"Я ж весь вік свій, весь труд тобі дав
У незломнім завзяттю,-
Підеш ти у мандрівку століть
З мого духа печаттю".

І печать Франкового духа, його творів, і він сам, як великий приклад палають незгасающим вогнем і палатимуть назавжди, як довго існуватиме українська нація.

Великий приклад,великий дух,провідник і дороговказ.

Іван Франко.

З розмов із музами

Леонід ПОЛТАВА

З Б Р О Я І Д У Ш І

пять у могилах стомлені герої,
свій мир забравши і відвагу
й страх.
е довго буде іржавіти зброя
а придорожних сірих пустирях.
. З тих дітей,що граються
в вояки,
е одному судилося знайти
в руки саме ті багнети взяти,
кі батькам пороли животи.
,вирісши,подумають ці діти
ро люту помсту,що із серця б"є,
довго будуть душі йржавіти,
оді,коли вже й зброя згниє.

* * * *

Олекса РАНЬ

Н Е М И Н У Ч І С Т Ь

Я розлучаюсь з друзями своїми...
Гірка правдивість-смуток у очах.
О,неминучість!-весни йдуть і
зими -
І кожний з нас в житті шукає
шлях.

З гнізда пташата,із колиски діти
Несуть розлуку першу матерям.
І мати мусить їх благословити-
Журитися,радіти - пополам.

І я проводжу друзів у дорогу;
Полинув кожний з них,як в вирій
птах ;
В журбі свічу вже радісну тривогу:
Щасливі стрінемось ,з співом на
вустах.

****

Д Р У З І !

Г О Т У Й Т Е С Ь !

НЕЗАБАРОМ ВЛАШТУЄМО АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР ПОЕТІВ І ПИСЬМЕННИКІВ-СТУДЕНТІВ та НАДРУКУЄМО ОКРЕМИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ ДОДАТОК З ЇХНІМИ ТВОРАМИ.

Г О Т У Й Т Е С Ь - Д Р У З І !

Микола СКЕЛЯ

УРИВОК З МИНУЛОГО

Моїй бабусі,що на
Україні -
присвячую.

Ще гамір кляси ніося наді мною,
Шкільних веселолинучих перерв,
Ще в вікна саду віяло весною
І прокидався в тілі кожний нерв.
Ще я не знав,що значить буть одному
Серед простих безжурних юнаків,
Хоч вже не раз на полі життєвому
Лишався я без дому,без батьків.
Так!Зріс один я в світі сиротою,
Безбатченком-серед тіток,сестер,
І дні плили для мене самотою,
Що й згадувать-не згадувать тепер.
Та не забути час той і,признатись,
Найбільш свою бабуню дорогу.
О,то була для мене друга мати,
Що огрівала сина у югу,
Тріщала пічка,весело горіла,
І стукала машинка на столі,
І на штанці для внука заробляла
Моя бабуся,що жила в селі.

Гули вітри,левади попеліли,
Діброви покривалися вогнем,
І я не зчувсь,як роки пролетіли,
Промчалися,немов лихим конем.
І я не знав,що матір,ще єдину,
Яка лежала хвора в шпиталі,
Вони в сумну положать домовину
І назавжди сховають у землі.
Жив з матір"ю я й так недовгі роки,
Всього було їх небагато-п"ять,
А батька я свого не знаю й трохи
І вже слова про них не прошумлять...
Я знов учився,в місті,в другій школі,
У дядька живучи,або в сестри,
І знов тоді не снилося Миколі,

Що інші прилетять з полів вітри
Сумних інтриг,завзятих невдоволень,
Докорів неприхильних за пісні,
Ну,що я міг робити проти волі
Я не бажав міняти творчі дні.
Я геть пішов і більше не приходив...
Моя ж бабуся досі ще живе
І славу я їй шлю крізь гори й води,
Нехай в молитві внука назове.

/січень,1946/

Ор.І К А Р Е Н К О :

Л Е Ґ Е Н Д А
і Д І Й С Н І С Т Ь

15 хвилин з Юрієм Липою....

/С п о м и н/

НЕ ХОТІЛОСЯ ПРЯМО ВІРИТИ:
Ю Р І Я Л И П И Н Е М А Є Б І Л Ь Ш Е В Ж И В И Х.
Але,ні,- чорне на білому надруковане:
з г и н у в с м е р т ю г е р о я !
ВІН,ЩО ВЧИВ МОЛОДЬ ЖИТИ,ЩО ВКАЗУВАВ ЇЙ ШЛЯХИ,ЩО РОЗКРИВАВ ПЕРЕД НЕЮ БЛИСКУЧІ ВІЗІЇ П Р И З Н А Ч Н Н Я У К Р А Ї Н И, - ВІН,ЩО ВІВ ПЕРОМ Б І Й З А У К Р А Ї Н С Ь К У Л І Т Е Р А Т У Р У,
ВІН,ЩО ОКРЕСЛЮВАВ У К Р А Ї Н С Ь К У Д О Б У
І КЛИКАВ У К Р А Ї Н С Ь К У Р А С У .
йти несхибними шляхами до Мети, що ще так недавно вслухувався в могутній МАРШ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ - В І Н к р о в ю з а п л а т и в з а с в о ю і н а ш у В І Р У !

- Faire bien tout ce qu'on fait! -

Юрій Липа

5/VIII 37

І прийшли ті,що бачили його ще недавно,безпосередньо перед боєм:
- "Ви не пізнали б Його! Заарослий,сивий,з невеличким пучком волосся на голові - такий був"...
І болем стискається серце, і думка зморожується дійсністю
і пригадується....
Здавалось,ще так недавно...

* * *

ВАРШАВА! Малий Париж! Місто контрастів:ніби столиця,ніби провінція.Багатство попри вбогість,блеск біля нужденности.ВАРШАВА 1937 р.

З тримтінням в серці,з дивним почуванням - натискаю ґузик електричного дзвінка,і входжу до елегантно влаштованої приймальні лікаря др.Юрія Липи.

На елегантних кріселках сидять наперфумовані,вибагливо вдягнені дами, ждуть своєї черги.

- Наш доктор ? - дивуються моїй непоінформованості - цеж всім у Варшаві відомо,один з найкращих!

Лікар! Але чи тільки тіла - думається і серце не дає зловити віддиху.

Сиджу терпеливо,жду своєї "черги".Приходять нові пацієнти і ообі сідають на крісла,і ждуть...

- Наступний,будьласка !

Зриваюся на рівні ноги й ввесь просякнутий гарячкою входжу до кабінету.

Ясні,ласкаві очі доктора Липи глядять на мене уважно.Він бере мене

ласкаво за плече й ніжно,мов батько,питає:

- Вам що болить ?

Вдивляюся в його овіяні якоюсь,досі небаченою,мрійливістю очі й хвилину не можу видобути з себе й слова.

- Я не хворий ! - видобувається з мого горла чужий голос і вся кров біжить до обличчя.

Ні ? - усміхається і застигає в мовчанці.Тоді я збіраю всі свої сили та швидко прорецитовую заздалегідь вивчене:

- Я ...учень української гімназії зі Львова,відбуваю прогульку пішком по цілій Польщі,прийшов до Варшави й хотів Вас бачити.

І знову усмішка і погляд ласкавих очей.

- В мене небагато часу,15 хвилин можу присвятити вам,сідайте!

І тоді я розказував йому швидко,радісно і з юнацьким запалом про те, як молодь пильно читає Його твори,як прислухається до його голосу,як багато вчиться від нього.

Він слухає,схиливши голову,а мені хочеться почути знову Й о г о голос і я несподівано питаю:

- Пане докторе,а це правда,що ви їздили спеціяльно літаком до Парижа, щоб там переглянути одну книжку,що була Вам потрібна до написання одного з есеїв для "Бою за українську літературу"? Правда?Правда,що Вас там арештували,бо Ви не знали,що цієї книжки не вільно брати з собою,але вільно читати тільки на місці,в бібліотеці?

Сміється і каже "правда",хоч в мене немає переконання,що говорить щиро Тоді задумується і починає розпитувати - про молодь,її змагання,її працю.

- Так,так,- каже накінець - КОЖНИЙ ПОВИНЕН ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТАК, ЯК УМІЄ НАЙКРАЩЕ !

І ці слова глибоко ховаються в моє серце,розпливаються з кров'ю по всьому тілі,напружують до безконечности мої нерви.

...ЯК УМІЄ НАЙКРАЩЕ...

Розмові - кінець.

- Бачу,ви ще щось маєте на серці ? - звертається ласкаво.

І я,вже вповні осмілений,виймаю гарно різьблений нотатник і прохаю благально:

- Пане докторе,не відмовте,...автограф!

Дивиться на мене уважно,бере з рук автографник,хвилинку думає і пише; віддає назад книжечку і прощається.Сильним тиском руки і милою усмішкою..

Й д у ...

А в мене в руках - його автограф і прекрасний спомин з юнацьких днів.

Автограф Ю р і я Л и п и.

Одна з моїх святостей,яку завжди мав при собі,рятував від вогню,відгребував з поруйнованого,підчас недавної війни,будинку.

С Л О В А Й П И С Ь М О Ю Р І Я Л И П И.

др.Юрій Л И П А,син лікаря др.Івана Л и п и,
відомого українського діяча та письменника,
лікар,український поет,письменник,публіцист.
* 1900 р.,автор повісти "Козаки в Московії",
збірок оповідань "Нотатник",творів....

читаю записане на другій сторінці картки з автографника з його підписом і тримтячою рукою дописую:

з г и н у в н а с т і й ц і с м е р т ю г е р о я!....

*

Так хочеться,до болю бажається прочитати тепер щось з його творів та ніяк не знайти.

П р и й д е т ь с я з а ж д а т и, а п о к и щ о в д о в о л и т ь с ь Й о г о а в т о г р а ф о м....

Архібалд Мек Л Е Й Ш

ГУМАНІЗМ І ВІРА В ЛЮДИНУ

... Існує приблизно стільки дефініцій гуманізму і гуманістичного виховання, скільки є людей, що ці дефініції подали. Якщо, напр., прийняти, що гуманістична освіта є те, що лексикон Вепстера називає "витонченою" освітою, гол. красне письменство та грецькі і латинські клясики, і що гуманізм є тільки вченим зайняттям цими предметами, тоді буде не легко переконати змучений світ, що такий гуманізм і така гуманістична освіта можуть щось нового сказати.

"Витончена" освіта, почується закид, це гарна і добра справа, але для спокійного століття, а знання античних клясиків і красної літератури являється чарівною прикрасою людини у милий та спокійний час; але для нас, тих, що живуть залякані в хаотичному і дикому світі, в часі, в якому немає безпеки для життя, книжка, що її ми окреслюємо словом клясична, являється звичайним кепкуванням та божевіллям. Нам треба навчитися перетривати теперішнє, навчитися вдержати мир та загнуздати диких звірів і насилля. Задержте вашу культуру, може сказати світ, аж до часу, коли ми зможемо безпечно будувати вам спокійні мешкання, до часу, коли ми матимемо певність, що будинок культури зможе встоятися, що найменше для однієї генерації; до часу, аж поки небо буде знову спокійне і засіяне зорями, а не жахливою, безумною смертю та найшвидшим знищенням.

Майже такі самі застереження можна буде почути, якщо назвемо гуманістів ідеалом духових аристократів, що ведуть життя спостерігачів і критиків, вільне від боротьби та щоденного пилу. Можна буде почути, що така людина, якщо вона з часом не стане смішною, може бути прикрасою в такому світі, що на такі прикраси собі може дозволити, але ми, що наше життя підриваємо й наново мусимо будувати заки його проковтне хаос, не маємо часу думати про люксус природньої аристократії вченості та смаку.

Точно таке саме буде, якщо приймемо іншу дефініцію, що окреслює гуманізм, як своєрідне духове плекання задля плекання, а не на те, щоб здобути успіх в ділянках мистецтва, ремесла чи професії...

Це саме буде, якщо висунемо більш сприймальну дефініцію, згідно з якою назветься гуманізм такою виховною методою й способом ведення життя, що має за ціль дати людині змогу свобідно розвиватися з вповні використовувати її здібності...

Чарівним це все може видаватися у мирний час, але безвідповідальним та прямо легковажним видається воно цій генерації, що була примушена свободу уважати за щось, що треба купити великою ціною, або її втратити...

... Фактом є, що гуманізм із цими різними дефініціями міг існувати в ХУ-ому, але не в наше століття,- в ХУ-ому і пізніших століттях, коли ..., як це було в ХУ-ому, крихкість душі була вірою і забобоном. Гуманізм, як плекання для плекання, або як духова школа для звільнення від забобону і уяви, або як аристократичне плекання смаку, або як культ клясичного минулого, або як панування красних наук і мистецтва, - це все являється незвичайним специфіком проти таких недуг, як біґотерія, пуретанізм, єзуїтство, вульгарність, вікторіянізм та самовдоволення буржуїв. Але такий гуманізм ледве чи зможе щось сказати нового в добі, в якій духова недуга не є надміром віри, але її браком...

... Свобода варта того, щоб за неї боротися, але позитивна ціль не тільки війни, але і нашого життя не стоїть нам виразно перед очима. Якщо ми, як це робиться без кінця, дискутуємо питання, за що ведемо бо-

ротьбу, то слід нам при тому призадуматися,що питання- к а в і ц е ми живемо є на багато важніше...

...В наш час зустрічається дуже багато ознак пристрасної туги за вірою, пристрасної туги за втечою від почуттів людської непродовжености,це почуття росте і поглиблюється,в той час,як наука і техніка розкривають величезні розміри і жахливі можливости всесвіту,що є могутнішим і небезпечнішим,ніж його уявляло собі людство перед нашим поколінням...

...Бібліотеки переповнені надрукованим папером,і наука стала для людей набагато ширшою,ніж вони змогли б її опанувати.

Світ,кажемо ми,є надто великим для нас,надто тяжким,щоб його зрозуміти,надто диким,щоб його покорити,надто швидким,щоб його опанувати.Це вже не є більше той світ,довжина якого вимірюється людською ногою,час,що його вимірюється сном і бодрістю,небезпека якого залежала від сили людини і тварини.Це світ,якого опанування перевищає здібності людини,світ,що вимагає богів чи богоподібних людей.Тому ми відчуваємо тугу за богоподібними людьми чи за богами,що в них ми змогли б вірити.Гуманісти можуть жалкувати з приводу зростаючого голоду за вірою, але вони були б дурнями,якщо б вони іґнорували цю тугу свойого покоління.Бо значення нашої туги за вірою є таке:ми загубили почуття про становище людини в світі-всесвіті.

...Та існує одне сприймальне означення гуманізму,що його сформулював Ральф Бертон Перрі,а саме -віра людини в її дійсність,віра не в клясичне досконалення красної літератури,що її написали люди в далекому минулому,але в людську досконалість тих осіб,що цю літературу творили.Ніхто не зміг краще здефініювати гуманізму як проф.Перрі в своїй прекрасній книзі"Означення гуманізму":"Оцінка людей в рямцях т.зв.гуманістичної освіти,каже він,не є ані описова ані апологетична, але позитивна;ані "людська-надто людська"ані навіть "тільки людська", але людська втому розумінні,що людині здається найвищою похвалою,коли її називають"прямо людиною".Якби можна було володіти світом,вірячи в цінність людини,в її повагу,-світ можнаб правити мирним способом. Якби уряди у всьому світі дали себе керувати незламаною вірою в повагу людини,в її цінність як людини,так,щоб усі урядові вирішення скрізь гармонізувалися з цією вірою і її підсилювали,тоді ніхто немавби сумніву ,що світ дійсно добре керується.

Недостача віри в дійсну повагу і ціну людини є якраз те,що підкопує і знесилює демократичні уряди.Ця недостача робить можливим,що замість уряду для народу через нарід,панує уряд володіючих,що кермує життям в інтересі одиниць і легко доводить до війни.

...Якби уряди у всьому світі турбувалися в першу чергу за людину, "цілковито людину"як це розуміє гуманізм,якби першою метою всіх урядів був добробут людини,якби першим максимумом урядів була основа, що уряди існують для людини,а не людина для урядів,що мають за ціль перш за все матеріяльні здобутки і вигоду,яких першою ціллю є влада.

...Потрібно вірити в людину,але не тільки так,як внеї вірять християни- з співчуття,або як це роблять демократи-з солідарности,але так, як в неї вірили греки-з гордості...

...Якби вивчали природознавство неякщось поза людиною,якщось,що зменшує людину,але як найбільше досягнення людського духу,якби вивчали народнє господарство не як систему законів,але як одне з багатьох дзеркал,що їх удосконалила людина,щоб прослідити свою дію, якби вивчали історію і літературу не як дірки для підглядування,але як вияв властивих здібностей людини і готовости бачити себе самого і себе самого оцінювати...тоді напевно можнаб охоронитися від воєн. Фашизм є тільки іншим визначенням хвороби і розчарування,що охоплює громаду,якщо вона тратить почуття відповідальности за своє власне життя і передає виконування своїх бажань,якомусь тиранові,що його вона сама творить.Почуття відповідальности в кожному народі є завжди почуттям відповідальности одиниць,з яких складається цей нарід.

Для того,щоб знову створити почуття особистої відповідальности,потрібно відновити людську віру в л ю д и н у...

...Люди вчаться віри самі на собі,з цього виходить,вчаться відповідальности й цим забезпечують свою свободу.

Це і є гуманізм,як я його розумію,це і є відповіді,що їх спроможні дати гуманісти свого часу - відповіді на питання,поставлені до них вимогою їхньої доби.

Ці відповіді здаються мені правдивими,і вони раз назавжди полагоджують питання,чи гуманізм генерації,до якої ми належимо,має будьякий голос.Кожна школа,кожна філософія,що може досягти до самого кореня непорозумінь нашого часу,має право бути вислуханою. Повага людини,на якій будується філософія людства,одна з присвячених людині шкіл,не може бути рідкою і шуканою особливістю,що її можна осягнути тільки відвідуючи школу,чи з допомогою [illegible] філософії.Не з даху починають будувати будинок,хоч він саме і є короною цілої будівлі...

...Не можна утворити аристократії людської гідности так, як не можна створити аристократії людської любови, чи людської зацікавленності, чи будь-якої іншої основної людської властивости. Деякі розвиватимуть свої людські якості краще як інші. Деякі будуть більш вчені, матимуть вироблений смак, більш живу уяву, коротко будуть більш цивілізованими як інші. Але яким би не був ступінь їхнього розвитку, яким би не був ступінь тих прикмет, що є притаманні гуманістам, людські властивості, цебто ці властивості, що їх людина має, будуть найважніші.

...Більш всього потрібне нам відродження віри в нас, як в людей.Якщо гуманізм зробиться знаряддям ренесансу людини, то його становище буде запевненим не тільки в університетах, але і в усьому світі, бо коли гуманізм станеться сам таким знаряддям, він цим самим дасть нашій добі своє завдання.

/Виїмки з статті "Гуманізм і віра в людину" Архібалда мак Лейша, американського поета й есеїста, переклала з німецької мови з журналу "Амеріканіше Рундшау" Ч.1.

П і л ь к е в и ч Л а р и с а

****

З А М І С Т Ь Р Е Ц Е Н З І Ї ....

Хотілося б написати коротку рецензію на будьяку ново-видану книжку,та їх назбиралася така маса,що ....немає що читати. Самі об"ємисті "томи" по...32 сторінки малого формату,що їх зміст віє вбогістю думки,або "високою" філософією призначеною для"нащадків",або просто ще вищою...спекуляцією. Та всеж є між ними твори,що наробили багато шуму серед критиків і читачів,подіиливши їх на два табори:за і проти. Серед них перше місце займають дві збірки Яр Славутича т.н. "Співає колос" та "Гомін віків". Деякі критики відмовляють авторові будьякого таланту,інші вважають його за нову зорю на поетичному фронті.

Де правда?

Про те,що Яр Славутич - талант свідчить найкраще його членство в "МУР" і.Др.О.Грицай робить йому велику кривду тим,що всеціло обезцінює його творчість.Шановний критик має повну рацію,коли вважає,що наша література повинна мати тільки великі твори,але його оцінка повинна мати деяке зрозуміння для творчости студентів.

Це,що Яр Славутич видав уже дві свої збірки /злобні язики помиляються,коли вияснюють,що він їх видав завдяки "салові",бо ж відомо, що друкарня п.Сажніна не спекулянтська/ свідчить про в е л и к и й т а л а н т а в т о р а "Колос співає" і "Гомін віків",двох збірок,що вже увійшли в українську літературу на ...еміграції. /К.Л-ик

З життя нашого Університету

ФІЛОСОФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ:

ВІД 1.лютого 1946 р.в Авгсбурзі в українському таборі "Сомме-казерне" функціонує Філософічний /Історично-Філологічний/ Факультет Університетських Курсів.На факультет записалось понад 60 студентів.З огляду на те,що ці студенти з різною освітою,деканат розподілив їх на три категорії:дійсні студенти /такі,що мають середню освіту з латиною/,надзвичайні /з середньою освітою без латини/ і вільні слухачі /з різною освітою/.Відвідування занять для перших двох категорій обов"язкове,а для вільних - необов"язкове.

Навчання на факультеті спочатку було було досить безладне через те,що не було певного навчального пляну,але наприкінці квітня Факультетська Рада затвердила загальний плян,і тепер навчання провадиться вже за цим пляном.Плян цей розрахований на чотири курси навчання і охоплює всі дисципліни історичного та мовно-літературного циклів.Ці дисципліни будуть читатись з певною послідовністю та наступством,і це дасть слухачам певні,закінчені системи знань з царини історичних та мовно-літературних наук.

Плян передбачає біфуркацію наприкінці навчального процесу в двох напрямках-історичному та мовно-літературному.Факультет цілком забезпечений професорсько-викладницькими силами.Серед викладачів є такі відомі вчені,як проф.Д.Дорошенко,проф.П.Чижевський,проф.Л. Білецький і ін.Найбільші труднощі в навчальній праці і для викладачів та для студентів-відсутність наукової та навчальної літератури.

Щоб цьому хоч частково зарадити,Студентська Громада видає конспекти лекцій /нпр.з географії України,з західньо-европейської літератури/.Крім того Факультетська Рада доручила проф.Порському збирання книжок для факультетської книгозбірні.

В.Ч.

****

ПРИРОДНИЧИЙ ФАКУЛЬТЕТ:

18.лютого розпочав свою працю природничий факультет.

Переважна більшість студентів,що виявила бажання слухати лекції на цьому факультеті,були абсольвенти середніх шкіл і студенти,які мали по 1-2 семестри по інших високих школах.

Отже з перших днів пощастило цілком сформувати 1 семестр і оголосити такі курси:1.неорганічна хемія, 2.фізика,3.мінералогія з кристалографією,4.анатомія рослин,5.зоологія безхребетних, і 6.географія України.Крім того зорганізовано навчання з англійської мови,а для тих, хто не вчив латинської мови /дехто з надзвичайних слухачів/-також з останньої.

До слухання лекцій на 1.семестрі приступило 7 дійсних студентів,10 надзвичайних і 2 вільних слухачі. Крім того,3 студенти старших семестрів,які ще не мають викладів для себе,відвідують лекції деяких професорів на 1.семестрі.

Серед наших студентів маємо 9 таких,що лише починають вищу освіту, і 11 таких,що вже студіювали медицину,агрономію,лісову справу,хемію та технічні науки по інших високих школах.

Умови праці факультету були утруднені тим,що свою працю він мусів розпочинати від порожнього місця.Але спільними зусиллями професури і сту

дентів факультет потроху устатковується. До факультетської бібліотеки придбані підручники з зоології та латинської мови, що ними користуються студенти; на практичних вправах з анатомії рослин вже маємо один мікроскоп; понад 10 таблиць з зоології, таблиці "Періодичної системи елементів" і "будови атомів" прикрашують стіни авдиторії. Власними силами студентів виготовлено також кілька десятків моделів кристалів і т.ін.

Крім лекцій професорів і практичних вправ студенти мають змогу регулярно щотижня відвідувати консультації асистентів з хемії і зоології. Підчас цих годин вони мають змогу відновити в пам"яті дещо забуте, з"ясувати важні питання, перевірити точність своїх записок, виправити потрібне в них і т.ін.

Після довгомісячної вимушеної перерви в науці студентство міцно взялось за працю.

Д. З.

****

КУРСИ ЖУРНАЛІСТИКИ В НАРОДНЬОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

/мм/-Від 7-ми місяців існує в таборі Сомме-казерне в Авґсбурзі Народній Університет. До тепер прочитано на ньому цикль лекцій з українознавства /історії, літератури, економії тощо/.

Після закінчення курсу українознавства розпочалися виклади з галузі журналістики. Серед викладовців є відомі знавці української журналістики, як проф. Д. Дорошенко, проф. А. Животько, проф. В. Порський, проф. П. Феденко та члени Редакції часопису "Наше Життя" - ред. П. Котович, проф. В. Чапленко, ред. А. Орел і ред. М. Дольницький та інші.

На викладах буває 30-35 осіб. Курс журналістики ще не закінчений.

****

ДО ВСІХ СПІВРОБІТНИКІВ НАШОГО ЖУРНАЛУ! Редакція застерігає собі право скорочувати і виправляти прислані рукописи!

****

Хроніка

УКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ ГРОМАДИ

в Авґсбурзі

ЯК НАРОДИЛАСЯ "СТУДЕНТСЬКА ДУМКА"?

Плян видавати студентський журнал в Авґсбурзі зродився ще перед тим, як Студентська Секція перемінилася в самостійну Громаду, але він дозрів щойно після Загальних Зборів 24.2.ц.р, коли то створено окрему пресову референтуру. Редакційна Колегія в склад якої ввійшли Б. Війтенко, Ю. Ковальчук, М. Миськів та М. Дольницький відбула кілька засідань, на яких продискутувала надісланий матеріял; тому, що не осягнено згоди щодо назви журналу припізнився його друк. Ні одна з проектованих назов /"Спудей"-"На Грані"-"Гарт"-"За Україну!"-"Бурсак"-"Громада"-"Вокс Академіка"/ не подобалася всім членам Редакційної Колегії і тому скликано спільне засідання з Виділом УСГ та після загальної дискусії вибрано назву "Студентська Думка".

Після того праця при редагуванні журналу пожвавилася, а вістка що студентство Реґенсбурґу плянує видавати також журнал під такою ж назвою працю ще більше приспішила. Незабаром віддано матеріял до друку і вже 10. травня ц.р. авґсбурську "Студентську Думку" можна було вже набути в продажі в таборі Сомме-казерне.

* * * *

СТУДЕНТИ Й ВИБОРИ.

12. травня ц.р. відбулися в таборі "Сомме-казерне" в Авґсбурзі загальні вибори до таборової Ради. Студентська Громада, як організація не брала участи в передвиборчій аґітації, залишивши своїм членам повну свободу дії. До таборової Ради кандидував в списку ч.1. член Виділу УСГ тов. І. Прокоп здобувши поважну кількість голосів.

В доволі гарячій передвиборчій акції стався випадок, що з одної сторони врадував дуже Виділ СГ і Редакційну Колегію, з другої одначе викликав протест Громади та Редакції "СД".

Річ в тому,що організатори агітаційної акції другого списка без порозуміння і згоди нашої Редакції вивісили на прилюдному місці вирізки з І.числа "Студентської Думки" не подавши ніяких коментарів.В мешканців табору створилося враження буцімто УСГ агітує за 2-им списком.Згідно з постановою Виділу СГ та виконуючи постанови 1. Всестудентського Установчого З"їзду СГромада не брала зорганізованої участи в виборах та передви-борчій агітації,і не впливала на своїх членів голосувати на 1.чи 2. список.З протестом проти втягання студентства до виборчої боротьби виступив на Зборах прихильників списка ч.2. дня 11.5. тов.М.Дольницький.

Що ж стосується самого факту, що матеріял з "Студентської Думки" знайшов своєрідну похвалу й то прилюдно врадував дуже Редакцію нашого журналу.

* * * * *

"СТУДЕНТ ЯНГОЛ ЧИ НАВПАКИ?"

11.5.ц.р. прочитав тов.Дольницький в приміщенні філософічного факультету короткий доклад,що його він назвав "Студент-янгол чи навпаки",заторкнувшись в ньому проблем виховання та моральної стійкости студентства.

Після докладу вивязалася жива дискусія,підчас якої брали голос тов.Рань,Бурякiвець,Балабан,Кузьменко,Янчишин.

/кк/

* ДО ІСТОРІЇ ТАРПАНА НА УКРАЇНІ.

Дня 12.5.ц.р. студенти вислухали цікаву доповідь проф.Крашенінникова про українського дикого коня - тарпана,останній тарпан,цей найцікавіший представник української фавни загинув в 1879 р. на Україні.Про нього залишилися численні описи,але ні скелет,ані шкіра його ніде не збереглися.

В зоологічному городі в Мюнхені була спроба відтворити дикого лісового коня,що дуже споріднений з тарпаном.Слухачі мали нагоду побачити на викладі світлину відтвореного дикого коня. /Яні/

СВЯТОЧНІ ЗБОРИ УСГ

18.травня ц.р. відбулося в гарно прибраній викладовій залі Філософічного Університету велике свято членів УСГ-Авґсбурґ.Збори привітав голова УСГ тов.Янчишин та виголосив коротку промову про працю студентства на авґсбурському Університеті,після чого роздано в святочній формі всім студентам виказки УСГ.

Після цієї святочної церемонії промовляв представник Університету п.проф.др.Чикаленко і предстаник табору п.проф.Паливода.

Вслід за святочною програмою відбувся авторський вечір молодих письменників і поетів з участю Ю. Бурякiвця,М.Скелі,О.Раня,І.Стоцького,І.Манила та М.Дольницького. Імпреза пройшла з повним успіхом.

/вв/

* * * * * * * *

ЗА ОБ"ЄДНАННЯМ З УВУ

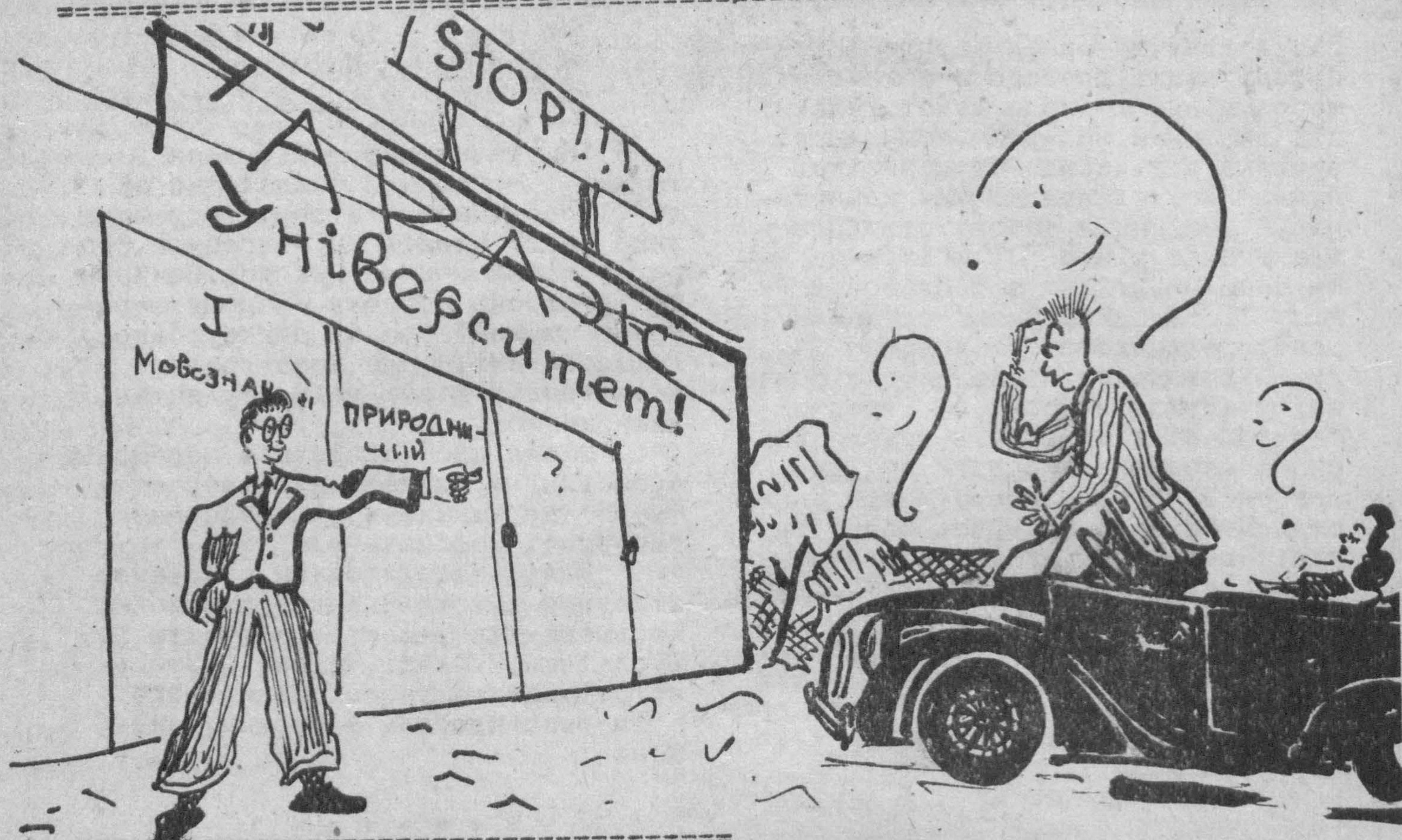
Українська Студентська Громада в Авґсбурзі вислала 1.5.46 до Сенату Українського Вільного Університету в Мюнхені листа такого змісту:

"Ми,українські студенти в Авґсбурзі,звертаємося до Вас з проханням визнати Українські Університетські Наукові Курси складовою частиною Українського Вільного Університету.Нашим гарячим баханням було й є вчитися на УВУ,що гуртуватиме єдино всі українські наукові сили і українську студентську молодь і віримо,що тільки тим виконаємо наше велике завдання сувроти української науки і зорганізованого українського громадянства".

К О Р О Т К О ....

ВИДРУКОВАНО,заходами культ,-осв. Секції УСГ-Авґсбурґ перший скрипт, а саме :"Історія української літератури"ч.1. проф.Білецького.

ВІДВІДАНО зорганізовано німецький театр.Оглянено такі вистави: "Флєдермавс"-"Іфіґеніє ауф Таурiс" -"Фавст"-"Ріґолетто"

Виділ УСГромади закликав товаришів, що працюють в Амбуляторії, щоб вони здали звіт з того, чим провинилися діти й які кари ждуть їх за те, що вони насаслужують.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОЧУТЬ ВЧИТИСЯ НЕМАЄ ПЕРЕШКОД....

****

В НАСТУПНОМУ ЧИСЛІ НАДРУКУЄМО ОБШИРНИЙ ЗВІТ З ДІЯЛЬНОСТИ УКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ ГРОМАДИ В АВҐСБУРЗІ.******************

Листування Редакції:

- І.Ко-рин - Дякуємо, що не додержали слова. Запишіться в паскарі.
- М.РимС. - Використаємо, дякуємо.
- Л.Ши-чин - Заскаржте Лесю Українку до суду, бо вона відписала від Вас „Вашу“ поезію. Привіт!

****

"СТУДЕНТСЬКА ДУМКА"- АВҐСБУРҐ

Редагує :К О Л Е Г І Я *

Видає: В-во "Наше Життя"

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
А в ґ с б у р ґ -Університет

****

"OUR LIFE -AUGSBURG-
„STUDENT SUPPLMENT"
With permission of UNRRA
TEAM 114

****